గడ్డి పరకలు

ముప్పిడి స్వామిలారాణి

రోడ్డుమీద పరుగులాంటి నడకతో నడుస్తున్నాడేకాని ఛాతీ క్రిందకు, పైకి ఆయాసంతో ఊపిసలాడుతోంది రామయ్యకు.

ఈ నడక ఈరోజుది, నిన్నటిది కాదు. ఇంచుమించుగా పాతికేళ్ళ క్రితం నుండి ఈ చివరనుండి ఆ చివరకు పెద్ద బంగళా దగ్గరకు నడుస్తూనే ఉన్నాడు.

ఊరు మారింది, ఎన్నో మార్పులు వచ్చాయ్!

ఈ నడకలోనే తన తలలో నల్లవెంట్రుకల్లో తెల్ల వెంట్రుకలు చోటు చేసుకున్నాయ్! నిటారుగా, హుషారుగా నడిచే తన శరీరం కాస్త వంగి, నిస్సత్తువగా పడవడానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది కాని, తన మనసుని 'కీ' ఇచ్చి పరుగుకి వదలిన బొమ్మలా ఎప్పటికప్పుడు పరుగులాంటి నడకనే ప్రోత్సాహం చేస్తున్నాడు. ఇలా ఇంకా ఎన్నాళ్ళో నడవలేను. సైకిల్ అన్నా కొనుక్కోవాలి. లేక బస్సయినా ఎక్కాలి అని ఏరోజు కారోజు అనుకొనేవాడుకాని ఇంట్లో పెళ్ళిళ్ళకు ఎదుగుతున్న ఆడపిల్లలు, కంచం ముందు కూర్చుంటే వచ్చేడి మెతుకులు తన కోరికలని వాయిదా వేసేవి. బస్సు డబ్బులు దాస్తే ఇంత కూర అన్నం తినవచ్చు, సైకిల్ వాయిదామీద కొనడం మానివేస్తే, ఇద్దరి కూతుళ్ళకి నలుగురిలోకి వెళ్ళినప్పుడు కట్టుకోవడానికి శుభ్రమైన బట్టలు కొనవచ్చుననుకుంటూనే ఉన్నాడు. కాని రెంటింటిలో ఏ ఒక్కటి చేయలేకపోయాడు. దానికి కారణం రెండొందలు జీతం. ఇంట్లో ఎదురైన సమస్యలకు చాలకపోవడమే! వయసు దాటిన జీవితం పెరిగిన జీతాన్ని చూపి సంతోషించిందేకాని, బజారులో నిత్యావసర వస్తువులు ఆకాశాన్ని అంటడం చూసి, గడిపిన జీవితమే నయం అనిపించింది రామయ్యకు. ప్రక్క నుంచి హారన్ కొడుతూ వెళ్ళిన లారీని చూసి ఆలోచనలనుండి తేరుకున్నాడు ఆత్రుతగా రోడ్డుమీద నడుస్తున్న మనుష్యుల వైపు చూసాడు. ఎదురుగుండా వస్తున్న యువకుని చేతికి వాచీ ఉండడంతో, "ఎంతైంది బాబు టైము?" అన్నాడు.

ఆ యువకుడు చిరాకు ప్రవేశించిన కళ్ళతో, నీకు టైముతో సంబంధం ఏమిటన్నట్లు "ఎనిమిది దాటింది" అన్నాడు.

ఎనిమిది దాటింది అన్న మాట వినగానే రామయ్య హడలిపోయాడు. ఆ వ్యక్తికేం తెలుసు, తనకి టైమ్ ఎంత అవసరమో! ఎవ్వరికైనా ఒక్క నిముషం దాటవచ్చునేమో కాని, ఇంజనీరుగారి భార్యకు ఎనిమిది గంటలు కొట్టేటప్పటికి తను వీధి తలుపు కొట్టాలి.

ఈరోజు ఎన్నడూ లేనిది ఎంతపని అయింది. ఎంత తొందరగా బయలుదేరాలి అనుకున్నా ఆలస్యం అయింది. దానికి కారణం తన భార్య అస్వస్థత ఎన్నోరోజులుగా మంచం మీద ఉంటున్న అతని భార్య, బయలుదేరే ముందు హడావిడి చేయడంతో ఆ నిముషంలో ఇంజనీరుగారి భార్య గుర్తురాలేదు.

ఎలాగైనా ఈరోజు ఆఫీసులో ఒక నాలుగు రోజులు శలవు అడగాలి. లేకపోతే పార్వతి మనసు కష్టపెట్టుకుంటుంది. ఎప్పుడు ఏమీ కోరని పార్వతి, ఈరోజు తనని దగ్గర ఉండమని కోరింది. ఆ కోరిక కేవలం తను ఆమె దగ్గర ఉండాలని కాదు ఆ కోరికలోని అర్థం, ఆమె ఏదో చెప్పాలని. ఆమె చెప్పదలచుకున్నది ఏమిటో తనకి తెలుసు. రక్తపోటు తీవ్రతతో కాలు చేయి పడిపోయి మంచం మీద ఉంటున్న ఆమె ఎన్నాళ్ళో బ్రతకదని తనకి తెలుసు! ఏం తెలిసినా ఏమి చేయలేని అసమర్థుడు. నిస్సహాయ స్థితిలో ఉన్న తనకి బాధ్యతలను గుర్తు చేయడానికి పార్వతి మనసు ఆరాటపడుతోంది ఆలోచనలు వదలని మనసుతో బంగళా ప్రవేశించాడు. బంగళా చూసిన రామయ్య ఆలోచనలు చెల్లాచెదురైన మబ్బుల్లా, చెదిరిపోయాయ్! గోడనున్న గడియారంలా గుండె చప్పుడు స్పష్టంగా వినిపిస్తోంది రామయ్యకు. అంతలోనే భయంతో బెల్ నొక్కడానికి వెనకాడుతున్న మనసుని స్థిమిత పరచుకున్నాడు.

ఇన్నేళ్ళుగా లేనిది ఈరోజే కదా తను ఆలస్యం అయ్యాడు. ఇంట్లో పరిస్థితి చెప్పవచ్చు అనుకున్నాడు.

"కాలింగ్ బెల్" నొక్కాడు.

తలుపు తీయడం, ఇంజనీరు గారి భార్య రౌద్రకాళి రూపం దాల్చడం ఒకేసారి జరిగాయి.

"ఇప్పుడు టైమ్ ఎంతైందో తెలుసా?" అంది గోడనున్న గడియారం వైపు చూస్తూ.

రామయ్య గోడ గడియారం వైపు చూసాడు. "ఎనిమిది పదిహేను"

"ఈరోజు ఆలస్యం అయిందమ్మా" అన్నాడు భయంగా రామయ్య.

"అదే! ఎందుకయింది ఆలస్యం అంటున్నాను. నా గురించి నీకు తెలుసు కదూ అన్నీ కరక్టు టైముకి జరగాలి సరిగ్గా ఎనిమిది గంటలకి నీవు ఇక్కడ ఉండాలని తెలిసి కూడా ఆలస్యం చేసావంటే నీకంత భయం లేనట్టేకదూ? ఇంకోసారి ఇలా జరిగిందంటే ఊరుకునేది లేదు తెలిసిందా?

గడ్డిపరకలు

పాపం సునీ, హేమ బుక్సు పెట్టెల్లో పెట్టుకుంటున్నారు. తొందర వెళు. ఇంకోసారి ఇలా ఆలస్యం జరిగిందంటే..."

"అమ్మా ఇంట్లో మా ఆవిడ..."

"ష్...అవన్నీ నాకనవసరం..."

"స్కూలుకి టైమ్ అవుతోంది. వెళ్ళి దిగబెట్టిరా" అని వెనుతిరిగింది.

మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇవ్వకుండా ఇంజనీరు గారి భార్య చరుచ అక్కడనుండి వెళ్ళిపోవడం బాధ అనిపించింది రామయ్యకు.

సునీ, హేమ వున్న గదిలోకి వెళ్ళాడు. అప్పటికే వాళ్ళు రెండు బ్యాగ్‌ల నిండా బుక్సు పెట్టారు. వాళ్ళిద్దరూ నిర్లక్ష్యంగా ఒక చూపు రామయ్య వైపు చూసి, "యూస్‌లెస్ ఫెలో. టైమ్ ఇజ్ ఓవర్. నో హిహాట్ కప్" అంది సునీ, హేమతో కాన్వెంటులో చదువుతున్నారనడానికి నిదర్శనంగా చక్కటి ఇంగ్లీషులో.

గుమ్మం దగ్గరకు వచ్చిన రామయ్య చెవులకి ఆ మాటలు వినిపించక పోలేదు కాని ఆ మాటలను తన మనసు వరకు వెళ నివ్వడం ఇష్టం లేదు రామయ్యకు తన లాంటి బ్రతుకులకు ఇలాంటివి మామూలే!

రెండు భుజాలకు రెండు పుస్తకాల సంచులు తగిలించుకొని, రెండు వాటర్ బ్యాగ్‌లు రెండు చేతుల్తో పట్టుకున్నాడు.

"రండమ్మా" అన్నాడు.

రామయ్య పుస్తకాల సంచులతో ముందు నడుస్తున్నాడు. పక్కన సునీ, హేమ చేతులు ఊపుతూ హుందాగా నడవడానికి ప్రయత్నంచేస్తూ నడుస్తున్నారు. ఇలా సునీ, హేమతో ఎనిమిదేళ్ళుగా నడుస్తున్నాడు. అంతకు ముందు లలి, పప్పీతో, అంతకుముందు టింకు, పింకితో, అంతకు ముందు . అంతకు ముందు... ఇద్దరు పిల్లలు చాలు అనుకున్న సమయంలో వాసు పుట్టాడు 'పేదలకు పిల్లలే ఐశ్వర్యం' అని ఎవరన్నారో కాని తను వాసు పుట్టినందుకు ఎంత విచారించాడో వాడు ఏం అనుభవించడానికి తన కడుపున పుట్టాడు

అలనాటి చరిత్రలను కళ్ళకు కట్టినట్లుగా
[illegible] అలరించిన మహత్తర నవలలు

శ్రీప్రసాద్ రచనలు

ఆర్య చాణక్య విజయ సీరియల్ 10.00
రోషనార " " 8.00
అప్పాజీ " " 10.00
యుగంధర " " 12.00

ఏ పుస్తకాల షాపుల్లోనైనా కొనండి. లేదా కోరే పుస్తకానికి రూపాయి తగ్గించి M.O చేయండి — రూపాయికి వి.పి పెట్టి పంపుతాము

నవజ్యోతి పబ్లికేషన్స్ విజయవాడ 520002

తనలాగే ఏ.డి. ఇ. బంగళా గేటు దగ్గర నిలబడి తలుపు తట్టడానికి భయపడే బ్రతుకు బ్రతకడానికేనా? వెధవ! వాడికి ఎలా తెలిసిందో?

"నాన్నా! నువ్వు రోజూ ఆఫీసరుగారి పాపను స్కూలుకి దిగబెడతావట కదూ? రోజంతా వాళ్ళింటిలోనే ఉంటావ్? నన్ను ఒక్కసారి మా బడికి తీసుకు వెళ్ళవూ? అందరికి నాన్నలు వస్తున్నారు. ఇడిగో మా నాన్న అని చూపెడతాను" అని మారం చెయ్యడంతో తప్పనిసరియ్యి, ఒకరోజు శలవు పెట్టి వాసుని స్కూలు దగ్గర దిగబెడుతుంటే, గవర్నమెంటువారి జీపులో బజారుకి వెళుతున్న ఇంజనీరుగారు, ఆయన భార్య చూసారు మరునాడు అడిగారు తను అబద్ధం చెప్పలేక వాసు కోరిన కోరిక చెప్పడంతో ఇంజనీరుగారు నవ్వారు కాని- భార్యగారు కోపంతో తారస్థాయి అందుకున్నారు. నీ కొడుకుని స్కూలుకి దిగబెట్టడం ఒకటా? అని విసురుగా అక్కడ నుండి వెళ్ళిపోయారు.

రామయ్య మనసు అదోలా అయింది. పదో తరగతి, తొమ్మిదో తరగతి చదువుతున్న సునీ, హేమలను తను రోజూ వాళ్ళ కూడా వెళ్ళాలి కాని, రెండో తరగతి చదువుతున్న తన కొడుకుని ఒకరోజు తను దిగబెట్ట కూడదా? ఆలోచించిన కొలది అర్థం కాలేదు కాని ఆఫీసరగారి బ్రతుకుముందు తనలాంటి బ్రతుకులు ఏమిటో అర్థం కాసాగింది రామయ్యకు.

మరునాడు ఎప్పటిలాగే తెల్లవారినా రామయ్య మనసు ఎటువంటి ఆలోచనలు లేకుండా సంతోషంగా వుంది. అవును మరి! ఇన్నాళ్ళకి తను పెళ్ళి జరిపించడానికి తగిన స్థితిలో వున్న పెళ్ళికొడుకు, తను వ్రాసిన వన్నీ ఇష్టపడి పెళ్ళికూతురుని చూసుకోవడానికి వస్తున్నాడు, అమ్మాయి నచ్చితే పెళ్ళి స్థిరపడినట్లే. పెళ్ళి స్థిరపడడం అంటే మాటలా? ఎంత చెట్టుకి అంత గాలి అన్నట్టు, తన స్థితికి తగ్గట్టు కట్నం అడిగేది ఎవరు? ఇన్నాళ్ళకి అన్ని విధాల సరిపడిన సంబంధం వచ్చింది.

"అయ్యా! నాలుగు రోజులు శలవు ఇప్పించండయ్యా" అన్నాడు రామయ్య.

"ఈ రోజు కుదరదయ్యా మా సునీ పుట్టిన రోజు. ఫ్రెండ్స్ వస్తారు. అన్నీ సప్లయ్ చేయాలి. నీవు లేకపోతే ఎలా" అన్నారు ఇంజనీరుగారు.

ఈ రోజు ఎంత అవసరమో చెప్పడానికి భయపడ్డాడు రామయ్య. చివరకు శలవు పెట్టడానికి కారణం చెప్పకపోతే శలవు ఇవ్వరు అని "మా అమ్మాయిని చూసుకోడానికి పెళ్ళివారు వస్తున్నారయ్యా, కనీసం ఒక్క రోజయినా శలవు ఇప్పించండయ్యా" అన్నాడు,

ఇంజనీరుగారు చ్రరున కోపంగా కుర్చీ లోంచి లేచారు.

"ఈ రోజు కుదరదు అని చెప్పినా, నీవు శలవు కావాలంటే ఎలా? సునీత పుట్టిన రోజు. వట్టి అప్పుడే నీ అవసరం ఇంట్లో ఎంతో నీకు తెలుసు. ఈ రోజు నీవు రాకపోతే అమ్మగారు ఊరుకుంటారా."

మౌనంగా తల వంచడం తప్ప, ఏం మాట్లాడలేకపోయాడు రామయ్య.

బంగళా అంతా హడావిడిగా ఉంది. సునీ పుట్టినరోజుకి వచ్చిన అతిథులతో బంగళా అంతా నిండిపోయి ఉంది. యాంత్రికంగా పని చేస్తున్నాడేకాని మనసు ఆలోచనలతో సతమతమవుతూంది. పెళ్ళివారు ఏం అనుకుంటారో? వచ్చినవాళ్ళకి ఆదరించడానికికూడ ఇంట్లో యెవరూ లేరు. పాపి పార్వతి అయినా వాళ్ళతో ఏం మాట్లాడగలదు? మంచం మీద నుండి లేవనేలేదు, పెళ్ళికూతురు లక్ష్మి ఏం మాట్లాడుతుంది? సరళకి చిన్నతనం ... వాళ్ళతో ఏం మాట్లాడుతుందో! శలవు అడిగి వెంటనే వస్తాను అని చెప్పి వచ్చాను. తను రాకపోవడం చూసి వాళ్ళు ఏం కంగారు పడుతున్నారో! నాన్న పెళ్ళివారు వస్తారు అని తెలిసి కూడ రాలేదు అని మనసు కష్టపెట్టుకుంటుందేమో! చిన్న ఇంజనీరు గారి ఇంటినుండి వెళ్ళగానే సంతోషం నిండిన ముఖంతో, పెళ్ళివారి దగ్గర నుండి ఉత్తరం వచ్చింది నాన్నా అని తన చేతికి ఉత్తరం ఇచ్చింది లక్ష్మి. ఇన్నాళ్ళకి మంచి సంబంధం వచ్చింది. తప్పకుండా కుదురుతుంది అని ఉంది. ఈ సంబంధం కూడ తప్పిపోతే లక్ష్మి ఏమవుతుందో! ఇప్పటికే వరుల అన్వేషణలో తను, పెళ్ళిచూపులతో లక్ష్మి విసిగిపోయారు. ఈ సంబంధం తప్పిపోతే... ఉహూ... తప్పిపోవడానికి వీలు లేదు. నా లక్ష్మికి పెళ్ళి జరిగితీరాలి. ఆ కళ్ళలో వెలుగు చూడాలి.

ఒక్కసారి అందరు చప్పట్లుకొట్టడంతో ఆలోచనల నుండి తేరుకున్నాడు. సునీత దీపాలన్నీ ఆర్పుతోంది.

తన మనసులోని ఆశలనే చమురుతో

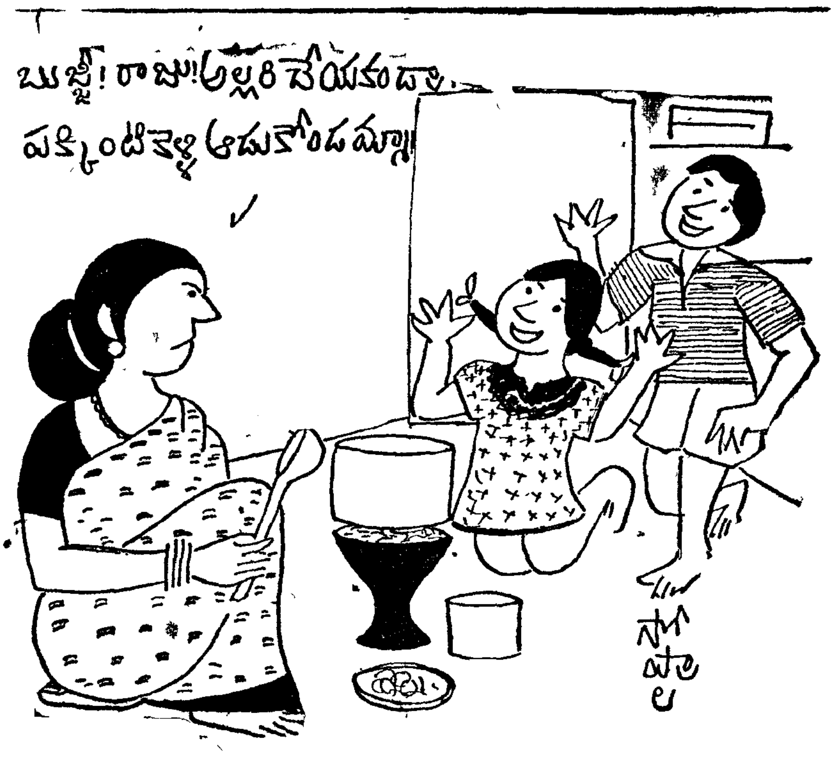

తిరిగిస్తున్న దీపాన్ని ఒక్కసారి ఆర్పినట్లు యింది రామయ్యకు.

"ఏయ్ రామయ్యా! ఏమిటలా నిలబడ్డావ్? పని ఏం లేదనుకున్నావా? ఆ ఖాళీగా సులప్పి కడిగి అక్కడ పెట్టు. తరువాత హాలంతా క్లీన్ చేయ్!" ఉరిమి నట్టుగా అని అక్కడ నుండి వెళ్ళిపోయారు ఇంజనీరుగారి భార్య.

ఇంజనీరుగారి భార్య అలా అనడంతో, తనని వెంటాడుతున్న ఆలోచనలు చూపి తనపై తనకే కోపం వచ్చింది రామయ్యకు.

తన మనసు ఆలోచనలతో సతమతమవు తుందేకాని, వాటి విలువ తనలాంటి బ్రతుకు లకు ఎంతో ఆలోచించదేం?

"రామయ్యా, పొద్దున్నుండి చూస్తు న్నాను– ఏమిటా పరాకు? అంత పొగరు ఎందుకు వచ్చింది ఒక్క రోజులో? అంత కేర్‌లెస్‌గా గాజుగ్లాసు కడుగుతే పగిలి పోతుందని తెలియదా? ఆ గాజుగాను ఖరీదు నువ్వు ఇవ్వగలవా?" అని కోపంగా అంటున్న ఇంజనీరుగారి భార్యవైపు చూడ డానికే భయం వేసింది రామయ్యకు. మౌనంగా క్రింద పగిలిన గాజు పెంకులు ఏరసాగాడు.

* * *

"ఏమండీ! వింతపని చేసారండీ. పెళ్ళి వారు వస్తారు అని తెలిసికూడ, ఇంటికి రాకుండా అక్కడే ఉండిపోయారు. మీకు మనసెలా అంగీకరించిందండీ? సవ్యంగా కుదురుతుంది అనుకున్న సంబంధం తప్పి పోయిందండి. మగదిక్కు లేని ఇంటిలో, ఎవరు వాళ్ళతో మాట్లాడతారని అనుకు న్నారు? 'మేము వస్తాం అని తెలిసి కూడ మమ్మలను అవమానం చేసారు... మీతో సంబంధం అక్కరలేదు' అని వాళ్ళు వెళ్ళి పోయారు. భగవంతుడు నన్ను తీసుకువెళ్ళ కుండా కాలు, చేయి విరగ్గొట్టి మంచంమీద పడేసాడు" అని వలవలా ఏడ్వసాగింది పార్వతమ్మ.

రామయ్య నిలువునా నీరయాడు. తను చిన్నాళ్ళబట్టి ఎదురు చూస్తున్న ఆశ– నిరాశ అయింది. లక్ష్మికి మొఖం ఎలా చూపెట్టను? పార్వతికేం సమాధానం చెప్పను. బాధతో రెండు చేతుల మధ్య మొఖం దాచుకున్నాడు.

"అయ్యా! నాలుగు రోజులు శలవు

గడ్డిపరకలు

ఇప్పించండయ్యా" అన్నాడు రామయ్య.

ఫైల్సులోంచి తలఎత్తి తీక్షణంగా చూసారు ఇంజనీరుగారు.

రెండు చేతులు కట్టుకొని నిలబడ్డాడు రామయ్య.

"ఏమిటి అంటున్నావ్?" అన్నారు ఇంజనీరుగారు.

"ఇంటి దగ్గర నా భార్య పరిస్థితి ఏం బాగుండలేదయ్యా. డాక్టరుగారు కూడా చెప్పారు, ఎన్నో రోజులు బ్రతకదని" అన్నాడు.

"మాట మాటకి శలవు ఏమిటోయ్? కేజువల్ లీవు అంతా వాడుకున్నావ్? మొన్ననే కదూ కూతురి పెళ్ళి చూపులని శలవు అడిగావు. మళ్ళీ ఇప్పుడు... ముందు అమ్మగారిని అడిగిరా."

జీవిత గమ్యం
13-6-80 సంచిక
నుంచి ప్రారంభం!

పెళ్ళి చూపు లనగానే రామయ్యమనసులో గుండెని పిండినట్లయింది. ఆయనకేం తెలుసు? అమ్మగారు ఒక్కరోజు శలవు ఇవ్వకపోవడం వలన తన కూతురుకి కుదర వలసిన సంబంధం తప్పిపోయిందని. గుండెల మీద కుంపటి దిగుతుంది అని అనుకొ న్నాడు.

ఎప్పటిలాగే మరోసారి తలవంచి బంగళా దగ్గరకు నడక మొదలు పెట్టాడు.

"అమ్మగారూ! నాలుగు రోజులు శలవు ఇప్పించండమ్మా! నా భార్యకు బాగుండలేదమ్మా" అన్నాడు రామయ్య.

"ఏం? నన్ను అడుగుతావేం? నేనా నీకు శలవు లిచ్చేది? అయినా మొన్ననే కదూ శలవు పెట్టావు, మళ్ళీ ఇప్పుడు శలవు ఏమిటి?"

"అయ్యగారిని అడిగానమ్మా, ముందు తమరిని అడిగిరమ్మన్నారు" అన్నాడు రెండు చేతులు దగ్గరకు పెట్టుకుంటూ.

ఇంజనీరుగారి భార్య ముఖం ముందు ఆశ్చర్యంగాను, తరువాత కోపంగాను మారింది. "ఛ. ఛ. బొత్తిగా ఆయనకేం తెలియకుండా పోతోంది. ఈ వారం రోజులు నీ అవసరం చాలా ఉంది. పిల్లలు పరీక్షలు. నువ్వయితే కరక్టు టైమ్‌కి వస్తావు. ఇక పిండి దంచాలి. పచ్చళ్ళు పెట్టాలి అని నిన్ననే చెప్పాను కదూ? ప్రతీ ఏడాది నువ్వే చేస్తున్నావ్?"

"మా ఆవిడ పరిస్థితి ఏం బాగుండ లేదమ్మా డాక్టరుగారు కూడా చెప్పారు. ఈ ఒక్కసారి శలవు ఇప్పించండి. నేను రాకపోయినా అప్పారావు వస్తాడు అమ్మా. అప్పారావు పని బాగా చేస్తాడు అమ్మా" అన్నాడు భయపడుతూనే రామయ్య.

"నువ్వు నాకు సలహాలు ఇవ్వక్కరలేదు. ఈ వారం రోజులు నీతో చాలా పని ఉంది. అన్నీ క్రొత్తగా అప్పారావుతో చెప్పడానికి నాకంత ఓపిక లేదు" అని విసురుగా అక్కడనుండి వెళ్ళిపోయింది.

రామయ్య ఎప్పటిలాగే మౌనం వహిం చటం తప్ప ఏం మాట్లాడలేకపోయాడు. గుడ్డ పట్టుకొని ఒక్కొక్క కిటికీ తలుపులు తుడుస్తున్నాడే కాని మనసు ఆలోచన లందుకుంది. తుడుస్తున్న తలుపులోంచి తన ప్రతిబింబం లీలగా కనిపించింది రామయ్యకు. మాసిన గడ్డం కనిపించడం లేదు కాని సన్నగా, పుల్లలా ఉన్న తన శరీరం, పీక్కుపోయిన మొఖం కనిపించి చూపు మరల్చుకున్నాడు.

సిట్టింగ్‌రూమ్, హాలు, బెడ్‌రూమ్‌లు తుడవడం పూర్తికావడంతో డైనింగ్ రూమ్‌లోకి వచ్చి గుడ్డతో తలుపులు తుడవడం మొదలు పెట్టాడు. ఒక్కసారి తన ఇల్లు గుర్తు వచ్చింది. పేరుకి ఇల్లే కాని ఒకే ఒక్క గది. గదిప్రక్కన చిన్న వరండా. బాత్‌రూమ్, డ్రెస్సింగ్ రూమ్ అన్నీ ఎటాచ్‌డ్ ఆ వరండా. ఇక ఒక్క గది కిచెన్, బెడ్‌రూమ్, డైనింగ్‌రూమ్, సిటింగ్ రూమ్ ఎటాచ్‌డ్ అనే చెప్పుకోవాలి. సమానత్వం ... సమానత్వం అన్న నినాదం ఎక్కడో కనిపించడం లేదుకాని, భార్యభర్త దగ్గర నుండి పిల్లల వరకు సమానంగా అక్కడే పడుకోవాలి. ఉద్యోగంలో చేరిన క్రొత్తలో పెద్ద ఇంజనీరుగారి బంగళా చూసి మూర్ఛపోయి నంతపని అయింది.

(44వ పేజీ చూడండి)

ధర్మపథం

ముఖ్యమైన మూడు వైదిక మతాలు

వేదాలను ప్రమాణంగా గ్రహించి ఏర్పడిన మతాలలో ద్వైతా ద్వైత విశిష్టాద్వైత మతాలు ముఖ్యమైనవి. వీటిలో అద్వైతాన్ని శంకరులు, విశిష్టాద్వైతాన్ని రామానుజులు, ద్వైతమతాన్ని మధ్వమునులు స్థాపించారు. ఈ మూడు మతాల వారూ జీవాత్మను, పరమాత్మను వివరించారు ప్రతి ప్రాణియందునూ ఉన్న ఆత్మ జీవాత్మ. విశ్వవ్యాప్తమైనది పరమాత్మ. దానినే పరబ్రహ్మమని అంటారు.

జీవాత్మ ఎన్నో కష్టాలను అనుభవిస్తుంది. అనుభవించే సుఖాలు భ్రాంతి మూలకములే కాని యధార్థాలు కావు. జీవాత్మ ఆనందస్వరూపమైన పరమాత్మలో ఐక్యం కావడమే ముక్తి. అది సులభసాధ్యం కాదు. దానికోసం మహర్షులు ఘోరమైన తపస్సు చేస్తూ ఉంటారు.

ఈ జీవాత్మ, పరమాత్మలకు గల సంబంధములోనే అభిప్రాయ భేదాలు కలిగినందువల్ల మూడు మతాలు ఏర్పడినవి. ఎన్నో సాధనల మూలంగా జీవాత్మ పరమాత్మలో ఐక్యం చెందుతుంది. అదే మోక్షమని అద్వైత మత అభిప్రాయం. అద్వైతం అంటే రెండుగా ఉండక పోవడం— ఒకదానిలో మరియొకటి కలిసి పోవడమన్న మాట! విశిష్టాద్వైతులు, జీవాత్మ అపూర్వ సాధనలవల్ల పరమాత్మ సారూప్యాన్ని పొందుతుందనీ, పరమాత్మలో పూర్తిగా ఐక్యం కాదనీ చెప్తారు. వీరి మతంలో అద్వైత భావం ఉన్నా, అందులో కొంత విశిష్టత ఉందన్న మాట! వీరి మతంలో ముక్తి భక్తితోనే కలుగుతుంది. ఐక్య భావం ఉండదు

మధ్వ మతంలో జీవాత్మ పరమాత్మలకు ఐక్య భావం కలుగదు. జీవునికి పరమాత్మ సారూప్యమూ ఉండదు. ఈ రెండాత్మలూ వేరువేరుగానే ఉంటాయి. ద్వైతమంటే భేదభావమన్నమాట! భగవంతునితో కలిసి ఉండడమే మోక్షం దీనికి భక్తియే పరమ సాధనం. స్థూలంగా ఈ మతత్రయ స్వరూపం ఇది. సామాన్యులు సులభంగా గ్రహించవలసినది.

ఈ మతాలలో "అహం బ్రహ్మాస్మి" అనే విషయాన్ని బోధించే అద్వైతమతమే తక్కిన రెండింటి కంటె ఎక్కువ వ్యాప్తిలో ఉన్నది. విశిష్టాద్వైతం ఉత్తర భారతంలో తక్కువగాను, దక్షిణ భారతంలో ఎక్కువ గాను ఉన్నది. ద్వైత మతానికి దక్షిణ ప్రాంతంలోనే ప్రచారం ఎక్కువ

— బులుసు వేంకటరమణయ్య

అంకెంత బంగళా. ఇంత ఇల్లు ఏం చేసుకుంటారా? గెస్టురూమ్లు, ఔట్ హౌసులు అబ్బా ఎన్ని గదులో! ఎంత మంది మనుష్యులున్నారో అనుకున్నాడు కాని తరువాత తెలిసింది. ఆ ఇంట్లో భార్య భర్త ఒక బాబు అని ... తరువాత ... తరువాత ఎంతోమంది మారారు కాని ... ఆ బంగళా అంతా వాడినా.. వాడకపోయినా ప్రతీ గది తలుపులు, తలుపులు ఒక్కటే కాదు కిటికీలు ఆఫీసు పనివాడు క్లీన్ చేసి ఉంచాలని.. క్రొత్తలో ఆ పని కొంచెం కష్టం అనిపించేది. అవక కొంచెం సిగ్గుగా ఉండేది. కాని ఆ తరువాత బియ్యంలో రాళ్ళు ఏరడం దగ్గరనుండి బట్టలు ఇస్త్రీ చేసేవరకు చివరకు పని మనిషి రానప్పుడు బట్టలుతికినా సిగ్గు అనిపించేది కాదు.

"రామయ్యా! ఏమిటలా తలుపు తుడుస్తూ ఉండిపోయావు? బట్టలు అక్కడ పెట్టాను, ఇస్త్రీ చేయ్! ఇంకా క్లీన్ చేయడం పూర్తి కాకపోతే ఎట్లా? టైమ్ అవుతుంది. స్కూలుకి క్యారియర్ పట్టుకు వెళ్ళాలి, నేను క్లబ్ కి వెళుతున్నాను, తాళం వేసుకొని వెళ్ళు" అని ఆర్డర్ జారీచేసి గవర్నమెంటు వారి జీపులో బయలుదేరారు ఇంజనీరుగారి భార్య.

గడ్డిపరకలు

(18వ పేజీ తరువాయి)

టైమ్ తొమ్మిదవుతుంది. రామయ్య రోడ్డుమీద నడుస్తున్నాడే కాని ఆ నడకలో హడావిడిగాని టైము ఎంతయిందో అన్న ఆత్రుత, భయంగాని లేవు

పొద్దున్నుండి పార్వతి వంటిమీద స్పృహ లేకుండా మూసిన కన్ను తెరవకుండా ఉన్న దృశ్యం కళ్ళముందు కనబడుతుంది.

అంత స్పృహ లేకుండా ఉన్నా "ఏమండీ! నేను చనిపోయినా నా పిల్లలకు ఏ లోటు లేకుండా చూడండి. తల్లి లేకపోయినా తండ్రి ఉన్నాడన్న సంతోషాన్ని కలిగించండి" అని తన చేయి గట్టిగా పట్టుకొని ఏవేవో చెబుతుంది.

పిచ్చిపార్వతి! లోటు లేకుండా చూసుకుంటాను అని మాట ఎలా ఇవ్వను? కనీసం పచ్చడి మెతుకులు ప్రక్కన కూరలో అన్నం పెట్టగలడా? పెళ్ళీడ్లకు ఎదిగిఉన్న కూతుళ్ళను ఒక ఇంటి వారిని చేయగలడా? ఈ తండ్రి ఉన్నా ఒకటే! లేకపోయినా ఒకటే! తండ్రి ఉన్నాడన్న సంతోషాన్ని ఎలా ఇవ్వగలడు? ఆలోచనలతోనే బంగళా ప్రవేశించాడు. ప్రభాకరరావు డి. ఇ. అన్న బోర్డు, ట్రాఫిక్ పోలీసు స్టాప్ అన్న బోర్డు చూపించినట్టె. వెనక్కి అడుగు వేసాడు. తొమ్మిది దాటి ఉంటుంది టైము. ఇంజనీరు గారి భార్య ఏమంటారో అన్న భయం గుండెలో గుబులురేగింది ఈ వేళకైనా అసలు రాకపోదును. స్పృహ లేని పరిస్థితిలో కూడ తన చేయి ఎంతో గట్టిగా పట్టుకొని ఉన్న పార్వతి చేతిని తన చేతి నుండి విడదీయలేక పోయాడు భార్య చావు బ్రతుకుల మధ్య ఉన్నా, నా లాంటి బంట్రోతు శలవుకి కారణం చెబితే విన్న వాళ్ళకి తెలుసుకొనే అవసరంలేదు పార్వతి అని ఏం చెప్పగలడు? అలా చెప్పలేకపోవడం వలనే ఇంత ఆలస్యం చేసాడు. ప్రాణం పోతుందో, అది నిద్రో తెలియని సమయంలో ముప్పయిఏళ్ళు కాపురం కష్టాలో, సుఖాలో.. వ్వ...కాదు కష్టాలతోనే కాపురం చేసిన పార్వతితో ప్రాణం విడుస్తుంది ఏమో అని లేకుండా వచ్చాడు. తన బాధ్యత పిల్లలకి అప్పగించాడు.

"రామయ్యా!"...అన్న పులి గాండ్రింపు లాంటి పిలుపుకి అదిరిపోయాడు రామయ్య. ఎప్పుడు పిల్లిలా ఇంట్లో ఉండే ఇంజనీరు గారు పులి కావడం ఆశ్చర్యం అనిపించింది.

"నువ్వు ... ఏం ఇంత, ఆలస్యంగా

వచ్చావ్? జ్వరం వింత ఏదో అన్న ధ్యాసం లేకుండా, నీ ఇష్టం వచ్చినప్పుడు వస్తావా?"

'స్కూలుకి సుని, హేమని శిషుకు వెళ్ళాలి తెలియదు. ఈరోజు పనులు... చాలా పని ఉంది అని తెలిసి కూడ ఇలా వచ్చావంటే..." అని ఇంజనీరు గారి ముఖంలోకి సింది ఇంజనీరు గారి భార్య.

ఇంజనీరుగారు దగ్గి, గొంతు సవరించు కొని "మరోసారి నువ్వు ఇలా వస్తే... డిస్‌మిస్ చేస్తాను"

రామయ్య డిస్‌మిస్ అన్న మాట వినగానే అదోలా అయిపోయాడు. అంతలోనే మనసు దిటవు చేసుకున్నాడు. ఇంట్లో పరిస్థితి చెప్పాలని నోరు తెరవబోయాడు. కాని అప్పటికే ఇంజనీరుగారి భార్య అక్కడనుండి లోపలికి వెళ్ళిపోయారు.

పనులన్నీ ఒక్కొక్కటి చేస్తున్నాడే కాని మనసులో పార్వతి మెదులుతూనే ఉంది. ఒకసారి ఉతికినబట్టలు దండంమీద ఉంటే అలాగా వెళ్ళిన తను బట్టలు ఆరవేయ బోయాడు. 'మీరు ఎప్పుడు అలాంటి పనులు చేయకండి. నేను ఏమయ్యానను అనుకున్నారు' అంది కాని ఇక్కడ ఇంజనీరుగారి బట్టలు దగ్గరనుండి ఇంజనీరు గారి భార్య చీరలు, పిల్లల డ్రాయరుల వరకు బట్టలు ఉతకడం పూర్తి కావడంతో మామిడికాయలు తరగడానికి కూర్చున్నాడు. క్రిందటి సంవత్సరం పచ్చడికని నాలుగు మామిడికాయలు ఇంటికి తీసుకువెళ్ళాడు. కాయను మధ్యకు కోయలేక పార్వతి అవస్థ పడుతుంటే, గబాలున కత్తిపీట లాక్కొని తను కోయబోతుంటే, 'మగవాళ్ళు మీకెలా చేతనవుతుంది' అని వారిస్తున్నా తను కోయ బోయాడు. రక్కున చేయితెగి రక్తం చిమ్మింది. అది చూసి కళ్ళనీళ్ళు పెట్టు కుంది పార్వతి. చేయి సురుక్కుమనడంతో చేతివైపు చూసాడు. వేలు తెగి రక్తం కారుతుంది.

"ఛీ... ఛీ... రక్తం... లే... తొంద రగా అక్కడనుండి లే... మామిడికాయ ముక్కకి అంటుకుంటుంది... ఆ ముక్క పారేసెయ్! చేయి శుభ్రంగా కడుక్కొని గుడ్డ కట్టుకొని కోయ్! అంత పరాకుగా కోస్తావు ఏమిటి? ఏం లేకపోయినా పొగరు లెక్కువ" అని విసురుగా అక్కడ నుండి వెళ్ళిపోయారు ఇంజనీరగారి భార్య.

చేతికి కారుతున్న రక్తం గుడ్డతో తుడుచుకున్నాడు.

ఇంజనీరుగారి భార్య అక్కడకు రావడంతో "అయిపోయిందమ్మా కోసేసాను" అని అన్నాడు.

"చూడు... నీ గురించి 'మీ పిల్ల వచ్చింది" అన్నారు ఇంజనీరుగారి భార్య.

"మా అమ్మాయా" అని ముందు ఆశ్చర్యపోయి తరువాత కీడు శంకిస్తున్న మనసుతో గబగబా అడుగులు వేసాడు.

సరళ కళ్ళనుండి నీళ్ళు ఏకధాటిగా కారుతున్నాయ్! "నాన్న! అమ్మ ఇక మనకు లేదు నాన్న... ప్రాణం వదిలేముందు కూడ నీ కోసం చూసింది... నిన్ను తలుస్తూనే ప్రాణం వదిలింది", అంది ఏడుస్తూ సరళ.

ఆ నిముషంలో అది డి. ఇ గారి ఇల్లు అని మర్చిపోయి 'పార్వతి' అని ఒక పెద్ద ఆర్తనాదంతో కూడిన కేక వేసాడు. వెనుతిరిగి చూడకుండా పరుగులాంటి నడక మొదలు పెట్టాడు.

తెలవారింది. డి. ఇ. బంగళా బెల్ ఏ విధమైన సంకోచం లేకుండా నొక్కాడు.

తలుపు తీసిన ఇంజనీరుగారి భార్య రామయ్యను చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. "నువ్వు... నువ్వు దేనికు వచ్చావ్? శలవు కావాలన్నావు కదూ? తీసుకో!"

ఆ మాటలు ఏమీ వినిపించుకోలేదు రామయ్య. "ఇంకా దినమిది కాలేదమ్మా" అన్నాడు.

"అది కాదు నేను అంటున్నది నీ భార్య నిన్ననేకదూ చనిపోయింది. ఈ రోజే పనిలోకి ఎందుకు వచ్చావ్?" అన్నారు ఇంజనీరుగారి భార్య

"నా భార్య అమ్మా... ఆ... చని పోయింది నిన్న. ఈ రోజు ఎవరి కోసం శలవమ్మా... ఇక దినాలు, తద్దినాలు అంటారా? బ్రతికుండగా ఒక్కనాడు శుభ్రమైన కూరతో అన్నం పెట్టలేని నేను చనిపోయాక ఎక్కడెక్కడి వాళ్ళనో పిలిచి ఆమె ఆత్మశాంతి చేస్తే ఫలితం దక్కుతుంది అనే నమ్మకం నాకు లేదమ్మ" అని మనసులో రగులుతున్న ఆవేదన మాటల రూపంలో ఆవేశంగా అనబోయాడు గాని ఇంజనీరుగారి భార్య అన్న విషయం గుర్తు వచ్చి ఆవేశాన్ని అణచుకొన్నాడు.

మౌనంగా లోపలికి అడుగు పెడుతున్న రామయ్య వైపు ఆశ్చర్యంగా చూసింది ఇంజనీరుగారి భార్య.

* * *

బంగళా దగ్గరకు వచ్చిన రామయ్య బారులు తీరిఉన్న కారులు, జీపులు చూసి ఒక్క నిముషం ఆశ్చర్యపోయాడు. గేటు తీసుకొని లోపలికి అడుగు పెట్టాడు. ఇంటినిండా మనుష్యులు... ఖరీదైన దుస్తులలో ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే విలువైన మనుష్యులున్నారు.

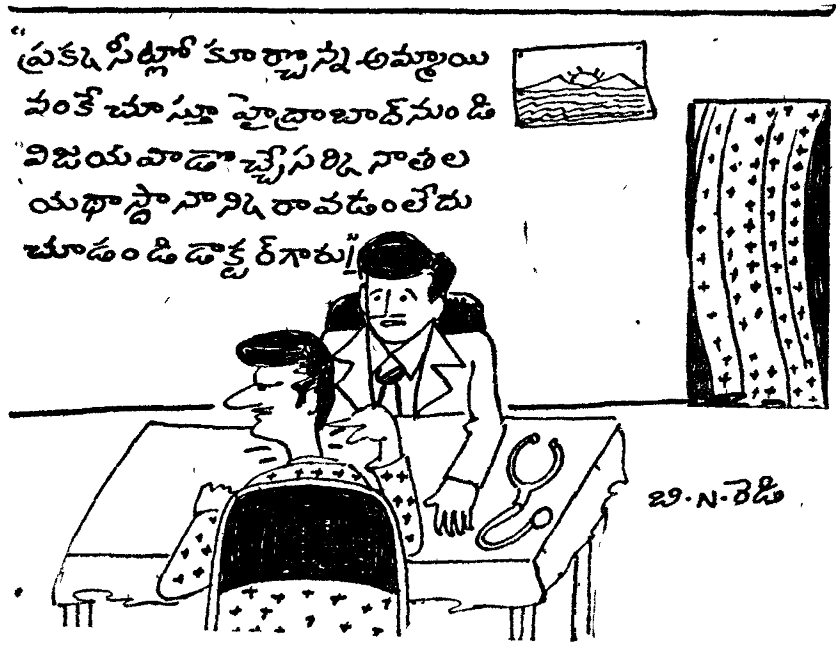

ఇంజనీరుగారి భార్య మంచంమీద పడు
కొని ఉన్నారు. ఇంజనీరుగారిని పని మీద
10 రోజులు ప్రక్క ఊరు పంపడంతో
ముగించుకొని ఆ రోజు సాయంకాలం

గడ్డిపరకలు

ఐదు గంటల ట్రైన్‌లో దిగి తిన్నగా
బంగళా దగ్గరకు వచ్చాడు. ఇంజనీరుగారు

స్వతహాగా కొంచెం మొహమాటం మనిషి
కావటం వలన ఇచ్చిపుచ్చుకోవడాలో, మొహ
మాటంగా వేపార్టీ ఇచ్చేవాళ్లు వింతో కొంత
అని సరి పెట్టుకుంటారు.

కాని తీరా ఇంటికి వచ్చినాక తన మోహ మాటాన్ని నిందించుకొని ఇంజనీరు గారి భార్య ఇచ్చిన "కొటేషన్" ఎవరో ఒకరి ద్వారా అవతల పార్టీ వాళకి పంపిస్తారు. ఆ పని ఎవరో ఒకరు కన్నా రామయ్య లాంటి వాడైతే రెండోవాడికి తెలియదని అటువంటి కొటేషన్స్‌కి రామయ్యను పంపిస్తుంటారు. ఆ పని ముగించుకొని సాయంకాలం ఐదుగంటలకి బంగళా చేరుకున్నాడు.

ఒక్కొక్కరు పరామర్శిస్తున్నారు ఇంజనీరుగారి భార్యను. "అ...అ... థాంక్యూ సార్ ఫోర్‌డేస్ లీవు చాలు సార్...ఏమంటున్నారు ? వారంరోజులా ! అక్కరలేదుసార్ ! ...ఆ . ఆ... పరవాలేదంటున్నారా అలాగే సార్! . థాంక్యూ వెరిమచ్ !...డాక్టరుగారు చూసి వెళ్ళారు... పరవాలేదు బి. పి. వలన కళ్ళు తిరిగాయి. రెస్టు తీసుకోవాలి అన్నారు ఆ ... తప్పకుండా రండి సార్ ! మరి నేను ఉంటాను సార్" అని ఇంజనీరుగారు ఫోను పెట్టేసారు.

అప్పటికి కాని అర్థంకాలేదు రామయ్యకు ఇంటినిండా మనుష్యులుండడానికి కారణం. ఇంజనీరు గారి భార్య వైపు చూసాడు. ఇంజనీరుగారు పళ్లరసం ఆవిడచేత తాగిస్తున్నారు. కళ్లలో పార్వతి మెదిలింది. చనిపోయే రోజున స్పృహలేని పరిస్థితిలో కూడ పార్వతి తన చేయిని ఎంత బలంగా పట్టుకొంది? బహుశ పార్వతి ప్రాణాలు తన ఒడిలో వదలాలి అని ఏమో !

"నమస్కారంసార్ ! రండి రండి" అని ఇంజనీరుగారు మాట్లాడడంతో ఆలోచనల నుండి తేరుకున్నాడు రామయ్య.

ఎదురుగా పెద్ద ఆఫీసరు గారు.

"ఎలా ఉందమ్మా ఇప్పుడు. మీరు రెస్టు బాగ తీసుకోవాలి. ప్రభాకరరావు ! బి.పి.ని మామూలుగా నెగ్లెట్ చేయకూడదు. వారం రోజులు శలవు తీసుకోండి. ఇంట్లో ఉండి మీరు అన్ని వేళకు మందులు ఇవ్వండి" అన్నారు.

"అలాగేసార్" అన్నారు ఇంజనీరుగారు.

రామయ్య పని చేస్తున్నాడే కాని తనతో సంబంధం లేకుండా ఆలోచనలు ముసురుకోవడం ప్రారంభించాయి. మనసుని పిండుతున్న ఆలోచనల బాధతోనే రోడ్డుమీదకు వచ్చాడు.

చివరి క్షణాల్లో తన కోసం ఎదురు చూస్తూ ఎంత బాధతో ప్రాణాలు విడిచిందో! బాధ్యతలు తీరి, కష్టాలు ఏమిటో తెలియకుండా తన పార్వతి ప్రాణాలు విడిచిందా? ఊహు .. కాదు. బాధ్యతలు తీరకుండా, సుఖం అనేది ఏమిటో తెలియకుండా అల్లాడుతున్న మనసుతో చనిపోయింది. ఏదో... ఏదో చేయగలడు అనుకున్నాడు తను. ఏదో... ఏదో... చెప్పాలని బాధ్యతలు గుర్తుచేయాలని ఊగిసలాడుతూనే పార్వతి చనిపోయింది.

మెడలో మూడు ముళ్ళు వేసిన పాపానికి ఇంటికి తీసుకువచ్చిన తను... బ్రతికినంత కాలం బ్రతుకులో ముళ్లు వేసి బిగించడం తప్ప, విడదీయడం చేతకాని తను చనిపోయే ముందు కూడ ఊపిరి సలపని బాధ్యతలనే ముడులతో ప్రాణాలు పోయేలా చేసాడు. ఛ... ఛ... తను బ్రతకడం వ్యర్థం.

కన్ను మిన్ను తెలియని రక్తపోటుతో నున్న భార్యని చివరిక్షణాల్లో లేకుండా, ఒక్కరోజు శలవు దొరక్క వచ్చాడు. ప్రాణాలు వదిలేముందు కూడ తను లేడని బాధతోనే పోయేలా చేసాడు. కాని పార్వతికేం తెలుసు? తను ఇక్కడ పార్వతి కోసం ఎంత బాధ పడ్డాడో? ఇంజనీరుగారిని శలవు అడగడానికి ఎంత భయపడ్డాడో !

క్రూరజంతువులను సైతం లొంగదీసుకొని మచ్చిక చేసుకున్న మానవునికి సాటి మానవుని చూసి అంతస్థులు తక్కువైనంత మాత్రాన భయపడలేదు ఎందుకో!

అంతస్థుల వ్యత్యాసం వలనే కదూ కొంచెం రక్తపోటు ఇంజనీరుగారి భార్యకు వస్తే వారం రోజులు ఇంజనీరు గారు అడగకుండానే శలవు పెద్ద ఆఫీసరుగారు ఇచ్చారు.

ఒక్కసారిహోరున గాలివేయ సాగింది పెద్ద పెద్ద చెట్లు సైతం ఊగిసలాడే గాలితో రోడ్డుమీద దుమ్ము ఎగరసాగింది.

ముందుకి అడుగులు వేయలేక ఒక్క నిమిషం నిలబడ్డాడు రామయ్య. రోడ్డుమీద గడ్డిపరకలు ఎగిరి రామయ్య పాదాల మీద పడి మరల రివ్వున గాలివీవటంతో పాదం మీద పడ్డ గడ్డిపరకలు ఎక్కడో కనిపించని చోటికి ఎగిరిపోయాయి.

ఎగిరిపోతున్న గడ్డిపరకలు చూస్తున్న రామయ్య పెదాలపై నిర్లిప్తమైన నవ్వు బయలుదేరింది.

అవును! ఆ గడ్డిపరకలు లాంటివే తన లాంటి వాళ బ్రతుకులు. గడ్డిపరకలు ఎగిరి ఎగిరి ఎక్కడికో పోయి పడినా ఎవరికి నష్టం? అసలు పట్టించుకొనే వాళ్ళు ఎవరు? ప్చ్.. లేరు... అలాగే తన బ్రతుకు ఏమైనా, తనకు ఎన్ని బాధలున్నా పట్టించుకొనే వాళు ఎవరు? ఎవరు లేరు! అందుకే తను బ్రతకడం వ్యర్థం!

గాలి తీవ్రత హెచ్చుతూనే ఉంది. రోడ్డుమీద గడ్డిపరకలు ఎక్కడికో ఎగిరిపోతూనే ఉన్నాయ్! అవును! ఆ గడ్డిపరక లాంటి వాడు తను. ఉన్నా ఒక్కటే!... లేక పోయినా ఒక్కటే! ఆ గడ్డిపరకలాగే... తను... ఎళ్ళిపోవాలి... ఎళిపోవాలి అని హృదయంలో రగులుతున్న బాధతో ఎదురుగుండా వస్తున్న లారీకి ఎదురుగా వెళ్ళాడు రామయ్య.

లారీ క్రింద రామయ్య ! చుట్టూ రక్తపాతం !